

Een circus van schimmen

R.J. ELLORY

**'Ellory heeft het talent lezers naar de verste uithoeken
van de menselijke geest te lokken.'** *de Volkskrant*

R.J. Ellory

Een circus van schimmen

De Fontein

Eerste druk juni 2015

Oorspronkelijke titel *Carnival of Shadows*

First published in Great Britain in 2014 by Orion Books, an imprint of The Orion Publishing Group Ltd, London

Copyright © 2014 Roger Jon Ellory

The moral right of Roger Jon Ellory to be identified as the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2015 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Kris Eikelenboom

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagbeeld: tent – Getty Images; trapeze – Richard Cooke/Alamy;
figuren met touw – Sven Hagolani/Getty Images

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 3760 0

ISBN e-book 978 90 261 3761 7

NUR 302, 305

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek, met uitzondering van historische figuren, zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

‘Dit is een ongebruikelijke zaak, agent Travis, en om u eerlijk de waarheid te zeggen, weten we niet precies waar we mee te maken hebben.’

Tom Bishop, senior special agent van de FBI en supervisor, stond op de drempel van zijn kantoor. Hij leunde tegen de deurpost met een niet aangestoken sigaret in de ene en een eenvoudige stofmap in de andere hand. ‘Je hoort nu ruim acht jaar bij de club, Travis, en het wordt tijd dat we je eens in het diepe gooien.’

Bishop ging achter zijn bureau zitten. Hij legde het dossier neer en stak vervolgens zijn sigaret op. ‘Achtentwintig gevallen van U.S.C. 540A0, ernstige geweldsdelicten op de snelweg, dat in ieder geval... maar eigenlijk weten we het niet. Het gaat om een moord; dat weten we wel. En we hebben een sheriff van een klein stadje die onze hulp nodig heeft met een lijk.’

Michael Travis schoof heen en weer op zijn stoel. Hij had pijn in zijn nek. Misschien had het iets te maken met het diepgravende gesprek dat hij de vorige dag had gehad met de psycholoog van het Bureau, maar hij had niet goed geslapen. Hij probeerde nooit te veel aan zijn eigen verleden te denken, laat staan dat hij erover wilde praten met vreemden. Tijdens het gesprek met de psycholoog was hij gedwongen geweest zijn aandacht te richten op dingen die hij liever liet rusten. Zijn onemotionele, misschien zelfs onmenselijke houding had de psycholoog kennelijk overtuigd want hij wist dat hij geschikt was bevonden voor deze opdracht. Maar herinneringen aan de terechtstelling van zijn moeder, de dood van Esther Faulkner en andere gebeurtenissen uit zijn verleden hadden hem onrustig gemaakt en er was één ding – tussen al die lang vergeten gevoelens, gedachten en conclusies – dat hem niet meer losliet. De angst dat hij misschien op zijn vader leek, dat de neiging tot geweld hem in het bloed zat, dat hij, zo je wilt, erfelijk belast was en het stokje aan hem was doorgegeven.

Ook had Travis weer gedroomd, dezelfde droom die hem jaren had dwarsgezet – de schaduw van een onbekende man in een uitgedroogd en opengebarsten veld, het krassende lachen van een kraai. Niets meer, niets minder.

Ondanks zijn gemoedstoestand was hij zich ervan bewust hoe ver hij gekomen was. Hij was eenendertig, woonde in een appartement in Olathe, net buiten Kansas City, had acht voorbeeldige jaren van toewijding bij de FBI achter de rug en zou nu voor het eerst de leiding over een onderzoek krijgen. Hoewel hij had geweten dat het eraan zat te komen, was het uitdagend en veelzeggend.

‘Het gaat om een stadje dat Seneca Falls heet, niet te verwarren met het Seneca aan de 63 in de buurt van de staatsgrens,’ zei Tom Bishop. Klein stadje aan de voet van de Flint Hills tussen Eldorado en Eureka, net ten oosten van de I-35. Ken je het?’

‘Nee, meneer, nog nooit van gehoord.’

‘Trouwens, we hebben besloten je de rang van senior special agent te verlenen voor deze klus, dus laat dat meneer verder maar achterwege.’

Travis voelde zijn borst opzwellen. ‘Werkelijk?’

‘Ach, schiet toch op... je wist dat het eraan zat te komen.’ Bishop glimlachte en stak zijn hand uit.

Travis deed hetzelfde en ze schudden elkaar de hand.

‘Welkom in de toiletten van het hogere echelon, senior special agent Travis.’

Travis glimlachte. ‘Er gaan geruchten dat daar echte handdoeken hangen, meneer.’

Bishop grinnikte. ‘Je moet niet alles geloven wat je hoort, Travis. Een SSA-benoeming kent natuurlijk een proeftijd. Je zult je sporen in het veld nog moeten verdienen, al twijfelt niemand eraan dat je in staat bent leiding te geven aan een onderzoek van dit kaliber, hoe eigenaardig ook.’

‘Eigenaardig?’

‘Het is een circus, Michael, en dat bedoel ik niet figuurlijk. Er staat godbetert een reizend circus met echte zigeuners, een rariteitenkabinet met alles erop en eraan, en het lijkt erop dat een insider verantwoordelijk is voor de dood van een man. Uit het kleine beetje dat we weten, lijkt het slachtoffer uit het buitenland te komen. Maar zeker weten we het niet. De plaatselijke politie heeft ons wat hapsnap informatie gegeven, maar aangezien het hele gezelschap uit Oklahoma kwam en er meteen bij aankomst een lijk opdook, behandelen we het als een potentieel fe-

derale zaak. Misschien ten onrechte. Misschien is er iets heel anders aan de hand. Wat we weten, is dat ze er op plaatselijk niveau niet uit komen en onze hulp hebben ingeroepen.'

'U had het over een U.S.C. 540A0, ernstige geweldsdelicten tegen gebruikers van de snelweg, maar uit uw woorden maak ik op dat het geweld gepleegd kan zijn dóór een gebruiker van de snelweg.'

'Dat zou kunnen, als het slachtoffer niets met het circus te maken heeft. Maar de sheriff van Seneca Falls maakt melding van een hele troep vreemdelingen en het kan een van hen zijn geweest. Als hij door zijn eigen mensen is vermoord, wordt het een federale zaak.'

'Juist ja. Het belangrijkste is dus de feiten boven water krijgen. Als ik tot de conclusie kom dat noch het slachtoffer, noch de dader uit een andere staat komt, is het geen federale zaak meer?'

Bishop haalde zijn schouders op. 'Dat zien we tegen die tijd wel, als we meer informatie hebben. Ik weet dat chief Gale het principe huldigt dat als het Bureau eenmaal ergens aan begonnen is, we de zaak niet laten bungelen. Dat zou zijn alsof de brandweer uitrukt en besluit niet te blussen, als je begrijpt wat ik bedoel. Zelfs als het geen federale kwestie is, kan Gale besluiten de zaak in handen te houden vanwege de pr.'

'Ja, dat lijkt me logisch.'

'Dan kun je nu maar beter gaan pakken.'

'Wanneer is het lijk gevonden?'

'Het staat allemaal hier in het dossier,' zei Bishop en hij schoof de stofmap over zijn bureau naar voren.

'Krijg ik nog een assistent?'

'Nee. Zoals je al zei gaat het er op dit moment alleen om de feiten boven water te krijgen. Als de FBI een groot onderzoek gaat instellen, komen er meer mensen, maar op dit moment moet je de klus alleen zien te klaren.'

'En wanneer moet ik beginnen?'

'Ik zou zeggen afgelopen zaterdag.'

'Dan neem ik aan dat dat de dag is waarop het lichaam is gevonden,' antwoordde Travis nuchter.

'Dat klopt,' zei Bishop en hij maakte aanstalten op te staan. Toen leek hij zich te bedenken en hij ging weer zitten. 'Er is nog iets.'

'Meneer?'

'Als je terugkomt, moeten we het nog even ergens over hebben.'

Travis fronste zijn wenkbrauwen.

‘Zoals je misschien weet, is Mr Hoover een toegewijd lid van de vrijmetselarij. Net als ik en net als chief Gale. Je mag eigenlijk wel zeggen dat er een rechtstreeks verband is tussen de actieve deelname in de humanitaire en filantropische activiteiten van de vrijmetselarij en de snelheid en zekerheid waarmee je promotie maakt bij het Bureau. Wist je dat George Washington meester was?’

‘Nee, meneer, dat wist ik niet.’

‘Nou ja, Mr Hoover is al sinds 1920 meester. Hij heeft een enorme verzameling medailles en prijzen gekregen voor zijn werk.’ Bishop zweeg even. ‘Weet je iets van de vrijmetselarij?’

‘Ja, meneer, een beetje. Ik weet natuurlijk dat Mr Hoover de organisatie zeer toegewijd is. En ik heb begrepen dat hij een paar jaar geleden een hoge graad heeft gekregen.’

‘Afijn, als je terug bent, zullen we het er uitgebreid over hebben. In de tussentijd zie je misschien kans erover te lezen. Dat kan heel nuttig zijn.’

Bishop liep naar de deur en hield hem voor Travis open. ‘Zorg dat het Bureau trots op je kan zijn, senior special agent Travis.’

‘Uiteraard, meneer.’

Travis pakte wat spullen uit zijn kantoor, stapte in zijn auto en reed naar zijn appartement net buiten Olathe. Daar bestudeerde hij het kleine beetje informatie dat in de map zat die Bishop hem had gegeven: een foto van de hoofdstraat van Seneca Falls, foto's van een rommelige troep circusgasten, canvas tenten en zo nog wat meer. Er waren foto's van voertuigen, kentekens, en van de dode man zelf. Zoals Bishop al had gezegd, was hij duidelijk een buitenlander. Hij was tamelijk grof gebouwd en had Germaanse trekken, misschien zelfs Slavische. Verder waren er nog wat aantekeningen – de namen van de mensen die bij het circus hoorden – maar meer ook niet. Het was een zielig beetje, maar ja, dat was dan ook de reden dat Travis erheen gestuurd werd.

Hij stopte wat schone kleren in een weekendtas – een extra pak, een paar schoenen, drie schone overhemden, een paar zware laarzen, een zaklantaarn en nog meer dingen die hem nuttig leken. Tijdens het inpakken viel zijn blik op de boekenkast. Hij moest ergens een boek hebben over de vrijmetselarij. Misschien moest hij het meenemen en erin lezen. Hij kon het niet vinden, maar zijn oog viel wel op een ander belangrijk werk. Een exemplaar van *De druiven der gramschap* van John Steinbeck. Travis had het in 1943 met Kerstmis aan Esther gegeven. Ze

had het een prachtig boek gevonden, maar Travis had het zelf nooit gelezen. Het was het enige wat hij had meegenomen uit het huis waarin ze op Grand Island samen hadden gewoond. Het boek en – wat nog belangrijker was – de brief die erin lag. De brief die hij had gekregen van Esther onder voorwaarde dat hij hem pas zou lezen als ze dood was en die daar nu al acht jaar ongeopend in lag. Hij had gedacht dat hij hem nooit zou openen, had zelfs verschillende keren op het punt gestaan om hem te verbranden, maar zich er steeds van weten te weerhouden. Hij wist wat erin zou staan, dat het haar allemaal speet, misschien wel dat het een vergissing was geweest, dat het haar schuld was. Maar dat was niet waar en Travis wist het. Het was *geen* vergissing en het was niet haar schuld. Tussen de regels door zou hij zijn eigen ongeschreven biecht vinden, zijn eigen schuld, zijn eigen gebroken hart. Hij was degene die haar had verraden, hij was degene die haar had verlaten en als hij dat niet had gedaan, hij was ervan overtuigd, had ze misschien nog geleefd. Misschien was ze evengoed doodgegaan, maar de geest van wat had kunnen zijn, achtervolgde hem nog steeds. Nee, hij was nog niet in staat die emoties te herbelevan. Nog niet. Misschien wel nooit.

Travis zette het boek met de brief van Esther veilig tussen de bladzijden weer in de kast en haastte zich de rest van zijn spullen in te pakken. Hij wist dat het gevoel van verlies zo zwaar was geworden door het gesprek met de psycholoog. Herinneringen waren wakker geschud, herinneringen die beter hadden kunnen blijven waar ze waren, die beter met rust gelaten konden worden.

Een paar minuten voor het middaguur vertrok Travis. Het was een grillige route, honderdvijftig kilometer over de 35 naar het zuidwesten naar Emporia en dan nog vijfenzeventig kilometer zuidzuidwest naar Seneca Falls. Net buiten Emporia lunchte hij in een wegrestaurant met een sandwich, een kop koffie en een stuk bosbessengebak en om kwart over twee zat hij weer op de weg. Het was niet druk en hij schoot goed op, zodat hij nog voor halfvier op de plaats van bestemming was.

De eerste indruk die Travis van Seneca Falls kreeg, was van een nietszeggend, saai stadje, zoals hij al had gezien op de ene foto in het dossier. Aan weerszijden van de hoofdstraat, met aan het eind het kantoor van de sheriff – een lang, laag en simpel gebouw van één verdieping dat was geschilderd in een soort gebroken wit dat lelijk bladderde – stonden een tiental winkels en bedrijven die je in deze omgeving kon ver-

wachten. Een kapperszaak, twee bars (de Tavern en de Travelers' Rest), een drogisterij, twee hotels (het Seneca Falls Hotel en Hotel McCaffrey), de Seneca Falls Bank, een supermarkt, een winkel met granen en zaden, een showroom met auto's, een franchisebedrijf voor tractoren en agrarische benodigdheden, een postkantoor en een klein busstation waar zo te zien al lang geen bus meer was geweest.

Travis stopte voor het kantoor van de sheriff en stapte uit. Hij keek de straat door en voelde zich gelijktijdig een anachronisme en op een vreemde manier onwelkom, maar dat gevoel schudde hij van zich af. Hij hoefde het stadje of de mensen niet aardig te vinden, de mensen hoefden hem niet aardig te vinden; hij kwam hier om te werken en dat zou hij doen. Dit was de eerste opdracht waarover hij de leiding had en hij zou zorgen dat alles vlekkeloos verliep en precies volgens het boekje. Het zou de eerste worden van een groot aantal voorbeeldige opdrachten, daar was hij van overtuigd. Hij twijfelde er niet aan dat zijn verslagen via Bishop, Gale en Warren hun weg zouden vinden naar meneer Tolson en Mr Hoover. De directeur volgde alles wat er in zijn afdeling gebeurde en wat hier gebeurde, was heel belangrijk voor Travis, niet alleen voor zijn carrière, maar ook persoonlijk.

Nog voor Travis gelegenheid had de auto af te sluiten en naar de trap te lopen die naar de voordeur leidde, verscheen de sheriff.

Travis stelde zich voor en voelde zich trots op de nieuwe titel van senior special agent.

De begroeting van de sheriff was zowel hartelijk als onverschillig, eigenlijk in tegenspraak met de indruk die Travis had gekregen toen hij uitstapte. Travis vermoedde dat er een bepaalde weerstand bestond tegen federale bemoeienis, maar daarvan was in de houding van de sheriff niets terug te vinden.

Sheriff Charles Rourke was, schatte hij, eind dertig of begin veertig. Hij was tenger gebouwd maar had brede schouders. Hij had de open en eenvoudige gelaatstreken die je zo veel tegenkwam in het Midden-Westen. Goed van vertrouwen zonder naïef te zijn en met de overtuiging dat iedereen het voordeel van de twijfel verdiende.

'Charles Rourke,' zei de sheriff, 'al kent iedereen hier me als Chas.'

Travis schudde Rourke de hand. 'Ik ben gekomen om u te helpen met de situatie,' zei hij.

'Nou, dat is snel. Jullie zitten er echt bovenop, hè? Blij dat u er bent, agent Travis, en laat u niks anders wijsmaken,' zei Rourke. 'De mensen

zijn hier wel eens wat wantrouwig tegenover vreemden en ze waren zeker niet blij toen deze troep zigeuners en gedrochten verscheen, maar over het algemeen deugen ze wel.' Rourke maakte een hoofdbeweging naar achteren en naar links alsof hij wilde aanwijzen waar de zigeuners en gedrochten zich bevonden.

'De mensen van het circus,' zei Travis.

'Jezus, ja,' antwoordde Rourke, 'dat is ook een omschrijving. Ze zien eruit of ze nog uit de vorige eeuw komen, als je het mij vraagt, een soort bijverschijnsel van de jaarmarkt. Het soort mensen dat we liever zien gaan dan komen, als u begrijpt wat ik bedoel.'

'Wanneer zijn ze precies gekomen?' vroeg Travis.

'Kom eerst maar eens binnen,' antwoordde Rourke. 'Dan geef ik u een bureau en een stoel en een kop koffie en wat u verder nog nodig hebt en dan zal ik u precies vertellen wat zich hier heeft voorgedaan.'

'Bedankt, sheriff,' zei Travis.

'Jezus, noem me toch Chas, zoals iedereen.'

'Ik denk dat het beter is als we formeel blijven,' antwoordde Travis glimlachend. 'U bent de sheriff en dient dienovereenkomstig met respect bejegend te worden.'

'Nou, zo heb ik het nog nooit horen zeggen, maar u hebt vast gelijk. En hoe moet ik u dan noemen?'

'Agent Travis, meneer Travis, dat mag allebei.'

'Nou, meneer Travis, hartelijk welkom in Seneca Falls en ik kan u verzekeren dat u zeer welkom bent en dat alle faciliteiten en het personeel van ons departement voor u klaarstaan. We zijn hier niet zo gewend aan moorden en hoewel sommige mensen het opwindend en schandelijk vinden, blijft het een feit dat er iemand dood is. Dat is voor hem natuurlijk slecht nieuws, maar wij zijn er ook niet bepaald gelukkig mee.'

'Laten we naar binnen gaan,' zei Travis, 'dan kunt u me helemaal op de hoogte brengen.'

Rourke ging hem voor en stelde Travis en zijn deputy aan elkaar voor met de woorden: 'Hier hebben we Lester McCaffrey. Zijn broer Danny en zijn zuster Laura bestieren het hotel verderop, u kunt net zo goed daar logeren.'

Rourke gaf deputy McCaffrey opdracht om het hotel te bellen om voor Travis te bespreken en ging hem toen voor naar de kantoren aan de achterkant van het gebouw.

'Dit is het kloppende zenuwcentrum van de hele operatie,' zei Rourke

met een spottende glimlach op zijn gezicht. Hij liet Travis zijn eigen kantoor zien, dat niet meer bevatte dan een eenvoudig bureau met aan beide zijden een stoel en tegen de rechtermuur een aantal archiefkasten met in alfabetische volgorde stickers op de laden – AA-CA, CE-FA, FE-KI enzovoort. Aan de muur hing een foto van Rourke met nog een man.

‘Dat is George Docking,’ vertelde Rourke. ‘Gouverneur van Kansas. Die heb ik ontmoet op zijn camperonde voor de verkiezingen. Best een aardige man voor een Democraat.’

Hij ging achter zijn bureau zitten en wees Travis op de andere stoel.

‘Bent u geïnteresseerd in politiek, meneer Travis?’

‘Het Bureau doet zijn werk, wie er ook in het Oval Office zit,’ zei Travis. ‘De directeur legt uiteraard verantwoording af aan de president, maar ik vermoed dat die gesprekken vaak nogal eenzijdig verlopen.’

Rourke glimlachte veelzeggend. ‘O ja, daar kan ik me alles bij voorstellen. Ik denk dat jullie Mr Hoover een krachtige en resolute persoonlijkheid is die niet gewend is dwarsgezeten te worden. De mensen denken misschien dat we hier uit de klei getrokken zijn, maar we hebben ook ons deel gehad aan G-men op zoek naar types als Alvin Karpis en de jongens van Ma Barker. Kent u Karpis?’

‘Ik heb van hem gehoord, natuurlijk,’ antwoordde Travis. ‘Hij zit al sinds 1935 of 1936 in Alcatraz voor zover ik weet. Ik weet dat de directeur erg druk met hem is geweest in het begin van de jaren dertig.’

‘Nou ja, uw Mr Hoover heeft hem te pakken gekregen, en hoe.’

Travis glimlachte. Hij begreep niet goed waarom ze het nu over gangsters hadden uit de tijd van voor de Drooglegging. Misschien waren sheriffs in kleine stadjes daarin geïnteresseerd. Travis was vooral geïnteresseerd in de details van de huidige zaak.

‘Deze zaak dus,’ zei Rourke alsof hij Travis’ gedachten had gelezen. ‘Donderdagmorgen vroeg kwam dit gezelschap dus aanzetten, als een soort bizarre parade. Een stuk of zes vrachtwagens, een aantal pickups, drie of vier auto’s en zelfs een paar caravans.’

Travis pakte zijn aantekeningenboekje uit de zak van zijn jas en begon te schrijven.

‘Ik heb alles wat u moet weten in het dossier zitten,’ zei Rourke. ‘Maar veel is het niet.’

‘Het is voor mijn eigen begrip,’ zei Travis. ‘Ik onthoud het gemakkelijker als ik ook mijn eigen aantekeningen maak.’

‘Afijn, deze troep eigenaardige figuren duikt dus op. Eerst dacht ik

dat ze alleen hier wilden eten en misschien slapen, maar toen begonnen ze aan de rand van de stad allerlei tenten en God mag weten wat nog meer op te zetten.'

'Op wiens land?'

'Nou ja, een lap grond die eigenlijk van niemand is. Het zal wel gewoon van de gemeente zijn, denk ik. Een paar vierkante kilometer aan de oever van de rivier. Waardeloos voor landbouw, niet groot genoeg om er iets van betekenis op te bouwen, dus het ligt daar maar. Soms houden we er een veemarkt. We hebben zelfs een keer geprobeerd iets van een kerstmarkt te organiseren, maar dat ging uit als een nachtkaars. Dus, zoals ik al zei, het is eigenlijk van niemand.'

'En de voorschriften omtrent landloperij? Hebben jullie geprobeerd ze weg te sturen?'

'Nou ja, daar waren we mee bezig. Het duurt een paar dagen voordat je die dingen allemaal op een rijtje hebt, voor je zeker weet dat je het volgens het boekje doet, maar nog voor we gelegenheid hadden het te bespreken, gebeurde dit, en nu is het een plaats delict. Tot we precies weten wat er is gebeurd, is het laatste wat we willen dat ze vertrekken, of niet?'

'Goed, ze verschenen dus donderdag,' zei Travis, die al had begrepen dat Rourke, als hij niet gestuurd werd, elke gelegenheid om af te dwalen zou aangrijpen. Travis had de man meteen sympathiek gevonden. Hij had iets eenvoudigs. Travis vond dat hij, zowel persoonlijk als professioneel, over mensenkennis beschikte en Rourke kwam, al bij de eerste kennismaking, op hem over als een eerlijke en fatsoenlijke vent.

'Ja, donderdag, aan het eind van de ochtend, en ze hebben de hele dag, de hele nacht en ook nog vrijdagochtend gewerkt. Vrijdagmiddag kwamen dus een stuk of tien van de eigenaardigste mensen die je ooit hebt gezien -'

'Hoe dat zo?' vroeg Travis. 'Hoe eigenaardig?'

'Te lang, te dun, te veel vingers -'

'Pardon?'

'En loopt daar een man met te veel vingers, meneer Travis. Ik heb heus wel het een en ander gezien, maar dit slaat werkelijk alles, dat wil ik u wel vertellen.'

'En we hebben het dus over mensen met echte, lichamelijke afwijkingen... mensen die -'

'U zult het snel genoeg zelf zien,' zei Rourke. 'Vrijdagmiddag lopen ze

dus hier door de stad, delen folders uit en vragen of ze in winkels en op andere plekken posters mogen ophangen. Vrijdagavond opent het circus en is iedereen welkom, snapt u? En weet u hoe ze zichzelf noemen?’

Travis keek op.

‘Circus Diablo. Hebt u het ooit zo zout gegeten? Dat is Spaans voor “duivel” of zoiets. Uitgerekend dit vrome stadje, waarin de mensen proberen de vrede te bewaren en elkaar allemaal scherp in de gaten houden, krijgt zo’n samengeraapt zootje zigeuners en mismaakte mensen over zich uitgestort. De jongeren vinden het natuurlijk fantastisch, die schieten heen en weer, lachen zich rot, schreeuwen en roepen ze na en maken er een zootje van. Ze willen niets liever dan de freakshow bekijken. Ik word om het kwartier gebeld. Wat ga ik eraan doen? Waarom staan ze daar nog steeds? Ik probeer uit te leggen dat de wet de wet is en dat je mensen niet zomaar weg kunt sturen, dat zelfs gekken en freaks rechten hebben, maar dat wil niemand horen. Ze willen gewoon van die mensen af, meer niet.’

‘Niemand wil iets met je te maken hebben tot er ellende komt. En dan zitten ze in de ellende en ben je hun beste vriend,’ zei Travis.

‘Een waar woord, meneer Travis.’

‘Ik lieg nooit,’ zei Travis met een uitgestreken gezicht.

‘Nee, meneer Travis... het is maar een uitdrukking...’ begon Rourke en toen zag hij Travis glimlachen. ‘U neemt me in de maling.’

‘Ga verder met uw verhaal, sheriff Rourke. Het circus werd dus geopend.’

‘Om zeven uur precies, vrijdagavond. Ik had gezien hoe ze de tenten hadden opgezet en die carrousel en het was eerlijk gezegd allemaal nogal aftands en versleten. De tenten waren oud, de kraampjes bouwvallig, en het kon allemaal wel een sopje en een lik verf gebruiken. Maar ik moet zeggen, toen het donker werd, alles werd verlicht en overal muziek schetterde, was het toch wel indrukwekkend.’

‘En er waren die eerste avond geen problemen?’

‘Totaal niet. Zelfs de volwassenen leken het leuk te vinden. Er stonden de gebruikelijke dingen. Je kon hoepels gooien, er was een schiettent, iemand die kaarttrucs deed, een dansende kip in een kooi. En natuurlijk kon je popcorn, een suikerspin, hotdogs, bier en al dat soort dingen kopen. Er waren een paar vuurspuwers en een groep van vijf acrobaten die er allemaal hetzelfde uitzagen. Het was er gezellig druk, al zeg ik het zelf. Ik bedoel, ik ken dat gedoe wel van de jaarmarkt, waar

ze een soort revue opvoeren en je een man hebt met een elastische huid en een vrouw met voeten zo groot als roeiboten, maar dit was anders. Ze hadden de auto waarin Bonnie en Clyde het loodje hebben gelegd, snapt u? Als Bonnie Parker en Clyde Barrow zo veel Fords hadden als ik van ze heb gezien, zouden ze rijker zijn geweest dan die oude Henry Ford zelf, maar deze die ze hier hebben... ik weet niet wat het is, maar het is gewoon griezelig. Als je door het gebroken raam naar binnen kijkt, verwacht je Clyde zelf zijn laatste adem te zien uitblazen. De auto stond aan een kant en aan de andere kant kwamen mensen langs, zoals het menselijke skelet – ik heb nog nooit iemand gezien die zo veel op een skelet leek. Het was gewoon griezelig. Ze hadden een reusachtige rat, een zeemeermin uit Fiji, het skelet van een hond met twee koppen, een dwerg en die man met te veel vingers, die de beste goochelaar bleek te zijn die ik ooit heb gezien. Je kunt het zo gek niet verzinnen of het was er en ze waren goed. Dit was geen samengeraapt zootje dronkenlappen en bedriegers. Deze mensen waren goed, meneer Travis, echt goed. De mensen uit de stad hebben zich vermaakt, dat moet ik ze nageven, en op zaterdagochtend heeft niemand gebeld om zich te beklagen. Helemaal niemand.’

‘Zelfs niet het Federale Departement van Overtollige Vingers?’

Rourke aarzelde even en glimlachte toen. ‘Weet u, meneer Travis, misschien kunt u er zelf solliciteren als komiek.’

‘En wat gebeurde er zaterdag?’

‘Nou ja, zaterdag was het nog drukker. Er kwamen mensen uit Eureka, El Dorado, Augusta, Marion, zelfs helemaal uit het noorden, uit Emporia. De mensen hadden kennelijk hun vrienden en familie gebeld en verteld dat er in Seneca Falls een prachtige show te zien was en ze kwamen van heinde en verre. Zoiets heb ik nog nooit meegemaakt. Ik bedoel, er wonen ergens tussen de vier- en vijfduizend mensen hier, maar op zaterdag kwam daar zeker nog een kwart bij, met de auto en met busladingen tegelijk. Het leek wel of de halve staat wilde zien wat Circus Diablo te bieden had.’

‘En wanneer werd het lichaam gevonden?’

‘Toen was het al laat, een uur of elf, denk ik. De meeste mensen waren weg. Er hingen nog wat tieners rond en wat jonge stelletjes die geen kinderen in bed hoefden te leggen en toen hebben ze het lijk gevonden.’

‘Waar hebben ze dat gevonden?’

‘Zogezegd meer gezien dan gevonden eigenlijk. Hij lag min of meer

onder het platform van de carrousel. Met een gebroken nek, maar de lijkschouwer, Jack Farley, denkt dat dat postmortaal is gebeurd. De doodsoorzaak was één enkele messteek achter in zijn nek, naar boven de schedelbasis in. Jack zei dat hij op slag dood moet zijn geweest. Een paar mensen hadden het slachtoffer op de carrousel gezien, alsof hij ook een rondje meedraaide, maar toen ik verder vroeg, bleken ze zo dronken te zijn dat ze de Kerstman en Popeye daar ook gezien konden hebben. Ik weet eerlijk gezegd niet of ik dat kan geloven.'

'Wie heeft hem gevonden?'

'Nou ja, hij lag daar gewoon, snapt u? Hij was niet verstopt of zo. Een jonge vrouw die Frances Brady heet. Ze woont een paar kilometer verderop in El Dorado. Ze liep in de richting van de carrousel op zoek naar haar vriendje, die weggewandeld was, en toen zag ze die man onder het platform.'

'En verder heeft ze niets gezien... niemand kwam aanlopen, niemand liep weg, helemaal niets?'

'Helemaal niets. Ze zag die vent liggen, schreeuwde dat ze de carrousel moesten stopzetten, en toen hebben een paar mensen van het circus hem eronderuit getrokken.'

'En hij is nog niet geïdentificeerd?'

Rourke schudde zijn hoofd. 'Nog niet. We hebben hem sinds zaterdagavond zagezegd ingevroren en niemand heeft zich gemeld. Ik heb een foto gemaakt en die naar een stuk of tien omliggende plaatsen gestuurd om te kijken of iemand hem kende, maar daar heb ik nog niets op gehoord.'

Rourke opende een la van zijn bureau en haalde daar een foto uit, niet groter dan tien bij dertien centimeter. Het was dezelfde foto die hij van Bishop had gekregen. Uit dezelfde la haalde hij een kaartje met vingerafdrukken.

'En dit zijn zijn vingerafdrukken. Ik heb begrepen dat jullie een soort archief hebben voor vingerafdrukken. Misschien komt hij ergens in jullie bestand voor.'

Travis pakte het kaartje aan. 'Hebt u nog meer afdrukken van de foto?'

'Zeker wel,' antwoordde Rourke en hij gaf Travis nog een foto van de dode man.

'Hoe dan ook,' ging Rourke verder. 'Ik heb iedereen die bij het circus werkt gevraagd of ze hem kenden, maar nee. We hebben een lijk, geen naam, geen details, niks in zijn zakken behalve een pakje speelkaarten,

een pakje sigaretten, een aansteker en negen dollar en tweeënveertig cent. Al zijn persoonlijke bezittingen en kleren zitten in een zak met een label in het mortuarium.'

Travis maakte een aantekening. 'Dan moeten we hem nu maar eens gaan bekijken.'

'Zeker, meneer Travis. Wilt u eerst nog een kop koffie of iets anders? Zullen we uw spullen naar het hotel brengen?'

'Nee, laat maar, sheriff. Dat komt later wel. Nu wil ik graag het lichaam zien. Ik wil zo gauw mogelijk beginnen.'

'Ook goed. Komt u maar mee,' zei Rourke. Hij ging Travis voor en liep het gebouw uit.

Ze gingen elk met hun eigen auto en Travis volgde Rourke door de hoofdstraat, aan het eind links en dan na vijfhonderd meter naar een laag gebouw aan de rechterkant van de weg. COUNTY MORGUE, stond er op een bordje aan de voorkant en een bruine hond met maar één oor hief gelaten zijn kop en keek naar ze terwijl ze uitstapten en naar de voordeur liepen.

'Dat is Wolf,' zei Rourke. 'De hond van de lijkschouwer.'

'Met recht een wolf,' zei Travis glimlachend.

'Je zult zelden een hond tegenkomen die minder op een wolf lijkt, maar zo heet hij nu eenmaal,' antwoordde Rourke. 'De lijkschouwer heet Jack Farley, zoals ik al zei. Hij is een beetje doof. Hij zat in de oorlog bij de medische staf, maar de tent stond vlak bij een artillerielocatie en daar hebben zijn oren nogal onder te lijden gehad.'

Rourke duwde de hordeur open en ging naar binnen.

'Jack!' riep hij. 'Jack! Chas Rourke hier! Hier is iemand van de FBI die onze mysterieuze vreemdeling wil zien!'

Het bleef stil in het koele, lage gebouw.

'Hij komt zo wel,' zei Rourke. 'We gaan hierheen.'

De gang was gebroken wit geschilderd, er lagen plavuizen op de vloer en het rook er naar lysol. Het deed Travis denken aan zijn eerste opleidingsdag bij de FBI. Alles was steriel, netjes, ordelijk, veel meer dan hij in het leger gewend was geweest. Er ging iets troostends uit van die ambiance, alsof hier alleen serieus gewerkt kon worden.

Rourke deed een deur aan het eind van de gang open en er klonk muziek. Dramatisch, geheimzinnig zelfs, misschien Beethoven, maar Travis wist het niet zeker. Hij was geen liefhebber van klassieke muziek.

Jack Farley zag ze. Hij hief zijn hand en wenkte ze naderbij. Hij nam even de tijd om een pas achteruit te doen en de naald op te lichten van de plaat die op een kleine pick-up in een hoek lag.

Travis vermoedde dat Farley halverwege de vijftig was. Hij was zeker een kop kleiner dan zowel Travis als Rourke en als hij liep, wiegde hij een beetje van links naar rechts, alsof een van zijn knieën niet wilde buigen. Farley had muisgrijs haar dat kort was geschoren, zijn schoenen waren onberispelijk schoon, en toen hij zijn handschoenen uitdeed om Travis te begroeten, zag Travis dat de vingers van zijn rechterhand bruin waren van de nicotinevlekken.

‘Excuses dat ik er niet was om u te begroeten,’ zei Farley. ‘Ik ben Jack Farley, de lijkschouwer van Greenwood County. Aangenaam kennis te maken, meneer...?’

‘Travis. Special agent Travis.’

‘We hebben hier dus een federaal drama, of niet?’

‘Wellicht,’ antwoordde Travis. ‘Op dit moment gaat het alleen nog om de feiten.’ Hij keek naar het lijk waar Farley aan werkte.

‘Dat is niet uw man,’ zei Farley met een gebaar naar het lichaam. ‘Dat is Stanley elke-dag-een-paar-borrels-te-veel Jarret. Het moest er een keer van komen en het verbaast me nog dat hij zo oud is geworden. De man ligt achter in het ijs, maar ik kan hem niet veel langer hier houden want hij begint behoorlijk te stinken.’

Jack Farley trok zijn rechterhandschoenen weer aan en wees naar een deur achter in de ruimte. ‘Laten we naar de vriezer gaan.’

Terwijl Michael Travis door de gang liep om naar de dode man te kijken, herinnerde hij zich de dood van zijn eigen vader, hoe die eruit had gezien, aan tafel toen zijn lichaam afkoelde en steeds stijver werd, die avond zo lang geleden.

Toen kwam de herinnering boven, de herinnering die hij ten koste van alles probeerde te begraven, maar nu wist hij, zoals hij altijd had geweten, dat er herinneringen waren die je je leven lang bij je droeg.

De vorige dag waren al die dingen naar het oppervlak geslept en nu zat er niets anders op dan ze onder ogen te zien.

Lees verder in *Een circus van schimmen*.